

Зміст

<i>Передмова</i>	13
<i>Вступ</i>	17
<i>Частина 1</i>	
<i>Мова ненависті</i>	
<i>Розділ 1. Багатойменність зла</i>	27
<i>Розділ 2. Російськомовна щелепа, або Чую, синку, що ти не москаль</i>	52
<i>Частина 2</i>	
<i>Мова любові</i>	
<i>Розділ 3. Слово як зброя, і зброя як слово</i>	67
<i>Розділ 4. Ніжності забагато не буває</i>	99
<i>Розділ 5. І трошечки культури мовлення</i>	110
<i>Післямова</i>	123
<i>Подяки</i>	126
<i>Бонус. Для тих, хто хоче перейти на українську</i>	128
<i>Література</i>	137

Відгуки про книжку

Я не хотів читати цю книжку, я на неї не чекав. Як і сама авторка, я ліпше радо пірнув би в глибини українських розділових знаків і синтаксису. Проте 24 лютого все змінило, тому мені довелося зануритися в «Перемагати українською» — книжку, що, як виявилось після прочитання, була мені конче необхідною, просто я про це не здогадувався.

Цей вимушений невеличкий з'їзд із філологічного шосе, яким упевнено прямувала авторка «Чути українською» й «Бачити українською», є чудовим посібником із плекання рідної мови у воєнний час.

У своїх філологічних нотатках, настояних на болю, розпачі й злості, Ольга Дубчак упорядковує нашу з вами ненависть, робить її холодною, раціональною, інтелектуалізує її. Ви дізнаєтеся багато нового про військову етимологію та українські шиболети, про емоційність рідних суфіксів і лагідність фірмових українських демінутивів. А бонусні поради щодо переходу на українську, як на мене, взагалі заслуговують на окрему книжку.

Так, й от ще дивна річ: пані Ольга багато пише про ненависть, але після завершення книжки чомусь хочеться відчайдушно, всім серцем любити.

Рустам Гаджієв, автор книжки «ЛІНГВІСТИКА НА КАРТІ СВІТУ. НЕПОРОЗУМІННЯ, КРИМІНАЛ ТА ІНТРИГИ В РІЗНИХ МОВАХ»

Мамо! Уі-уі-уі! Бум!

Костянтин, дворічний син авторки

Передмова

Слава Україні!

Дорогі друзі, вітаю вас на сторінках книжки, написання якої не планувалося. Річ у тім, що після «Бачити українською» мусила бути третя (й остання) книжка з мовознавчої серії від видавництва «Віхола», яка мала на меті розкрити чарівний світ української пунктуації. Ми з вами повинні були пірнати в глибини синтаксичних категорій, бавитися комами й двокрапками, тішитися словосполученнями і, радісно сміючись, стрибати та бігати по полю, всіяному складносурядними й складнопідрядними реченнями.

Однак не так сталося, як гадалося, й через чергову ординську навалу на наші священні терени ми з видавництвом вирішили, що в цій

Вступ

Двадцять четвертого лютого 2022 року завдяки божевільному північному сусідові ми заговорили дещо інакше, ніж зазвичай. Наша калинова, наша лагідна й ніжна мовонька з ласкавою й приязної мовусеньки, якою ми її звикли чути з дитинства, перетворилася на суворий, жорсткий і навіть жорстокий конструкт. І річ не в тім, що ми стали тривожні, налякані, люті, озлоблені, коли на наші мирні міста полетіли ракети, а цвіт нашої нації на черговому безглуздому витку історії кинувся в смертельний бій. Річ у тім, що ще в далекому й водночас такому недалекому 2014 році мова стала нашою зброєю, яку наприкінці лютого 2022-го взяли в руки всі. «Слово, чому ти не твердая криця?» — питала два століття тому Леся Українка. Це хто тут не твердая криця? — обурено відпові-

Що доброго в цій частині книжки, то це те, що можна не соромлячись називати зло своїми іменами. Рашисти? Чудово. Кацапи? Прекрасно. Орки? Недостатньо русофобно. Росіяни? Ідеально. Загалом усі варіанти нічогенькі, але є невеличке прохання: не ображайте орків. І свиней та собак не ображайте. Що-що кажете? Свинособак? Свинособак можна, ображайте.

Частина 1

Мова ненависті

Багатоименність зла

Просто неймовірно: із собаками й свинями все гаразд, а от зі свинособаками — вже ні. А чому ж так?

Насправді все просто. Мова ненависті передбачає, що ми змальовуємо для себе зневажений образ ворога за допомогою певних слів. І в цьому зв'язку одним із дуже дієвих⁸ засобів з незапам'ятних часів є навішування на того, хто вас бісить, образливих прізвиськ.

Повірте, цим займаються всі. Всі всім дають образливі прізвиська. Так є, і так буде. Така вже людська природа — називати образливо того, кого вважаєш чужим. Це необов'язково про піндо-

⁸ І зараз у цивілізованому світі заборонених, але нам поки можна.
